

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 3Tos/148/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2121011375
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Stanislavská
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2021:2121011375.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Stanislavskej a sudcov JUDr. Rastislava Kresla a JUDr. Ladislava Révesa, v trestnej veci odsúdeného I. A., v konaní o žiadosti odsúdeného o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 25.08.2021 pod sp. zn. 8PP/58/2021, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 26.10.2021 takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku sa sťažnosť odsúdeného I. A., nar. XX.XX.XXXX, z a m i e t a.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením okresný súd podľa § 415 ods.1 Trestného poriadku a § 66 ods.1 písm. a), ods. 2 Trestného zákona zamietol žiadosť odsúdeného I. A. o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý vykonáva v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou na základe trestného rozkazu Okresného súdu Senica zo dňa 19.05.2021 pod sp. zn. 2T/16/2021.

Okresný súd svoje rozhodnutie zdôvodnil tým, že odsúdený svojim správaním a plnením povinností vo výkone trestu síce preukázal polepšenie, o čom svedčí skôr pozitívne hodnotenie riaditeľa ÚVTOS, no nie je možné od neho očakávať, že v prípade podmiennečného prepustenia na slobode povedie riadny život a to s poukazom na jeho trestnú minulosť, ktorej odrazom sú 4 záznamy v registri trestov a povahu trestných činov, za ktoré bol odsúdený. Okresný súd uviedol, že záznamy z rokov 2020 a odsúdenie z roku 2021 sa týka skutkov v súbehu vzhľadom na ukladanie súhrnných trestov, a teda za iných okolností by mal odsúdený „len“ tri záznamy. Ani táto skutočnosť však nemení záver o nesplnení druhej materiálnej podmienky. V týchto troch odsúdeniach - Okresný súd Bratislava III sp. zn. 0T/132/2020, Okresný súd Senica sp. zn. 2T/88/2020 a Okresný súd Senica sp. zn. 2T/16/2021 - je spoločne 10 skutkov, ktorých sa dopustil odsúdený. Odsúdený sa teda po dvoch právoplatných odsúdeniach z rokov 2014 a 2017 za násilnú trestnú činnosť dopustil v rokoch 2019 a 2020, teda v krátkom období po poslednom odsúdení, ďalšej, mnohonásobnej trestnej činnosti. Zmenu povahy trestných činov, na ktorú poukazoval obhajca odsúdeného, nemožno s poukazom na jej početnosť vykladať v prospech odsúdeného, pričom keby k tomu došlo, vzhľadom na početnosť skutkov by išlo o zľahčovanie trestnej činnosti a správania odsúdeného, čo je neprípustné. Odsúdený má opakovane sklony k páchaniu trestnej činnosti a ani predchádzajúce odsúdenia, aj keď nespojené s výkonom trestu odňatia slobody, nepôsobili na odsúdeného dostatočne výchovne a preventívne tak, aby odsúdeného prevychovali a odradili od páchania ďalšej trestnej činnosti. Odsúdený bol súdom prostredníctvom odcudzujúcich rozhodnutí upozornený na protiprávnosť svojho správania a napriek týmto upozorneniam sa neskôr opätovne dopúšťal trestnej činnosti. Nejde teda len o jednorazové vybočenie z riadneho spôsobu života, ale o opakované sklony k páchaniu trestnej činnosti. Na tomto závere nič nemení ani príslub do zamestnania a zabezpečenie bydliska, pretože tieto skutočnosti v podobe umožnenia bydliska a ponuky práce ako takej existovali aj v čase pred páchaním trestnej činnosti a nijakým spôsobom nevedli u odsúdeného k zmene jeho správania. Napokon má súd za to, že ani vykonané ochranné

liečenie nerozplýva pochybnosti o vedení riadneho života v budúcnosti, pretože odsúdený sa v minulosti dopustil aj inej než majetkovej trestnej činnosti, teda došlo k protiprávnemu konaniu aj bez zištného motívu za účelom zabezpečenia si návykových látok tak, ako to prezentoval obhajca. Pochybnosti ohľadom vedenia riadneho života napokon vyjadril aj riaditeľ ústavu v hodnotení odsúdeného. Okresný súd teda vyslovil názor, že náprava odsúdeného a celkové pozitívne pôsobenie na odsúdeného je možné len počas jeho pobytu vo výkone trestu odňatia slobody v zmysle uloženého trestu, pričom podmieneným prepustením odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody by nebol naplnený jeden zo základných účelov trestu, ktorým je ochrana spoločnosti pred páchatelmi trestných činov.

Proti tomuto uzneseniu zahlásil ihneď po jeho vyhlásení sťažnosť odsúdený I. A., ktorú následne písomne odôvodnil prostredníctvom obhajcu samostatným písomným podaním doručeným sťažnostnému súdu dňa 05.10.2021.

V dôvodoch sťažnosti namietal, že okresný súd sa dostatočne nezaoberal a neposudzoval osobu odsúdeného komplexne, neprihliadal na jeho povahu, všestranné zhodnotenie jeho osobnosti, doterajší výkon trestu, charakter trestnej činnosti ako aj na jeho pozitívne správanie sa vo výkone trestu, kde bol pracovne aktívny a dosiaľ disciplinárnu odmenu bez disciplinárneho postihu. Okresný súd sa vôbec nezaoberal otázkou, či bude viesť na slobode riadny život a či sa zaradí do spoločnosti, nakoľko ide o prvotrestanú osobu (z hľadiska výkonu nepodmienečného trestu) so šancou byť podmiennečne prepustený, pričom poukazoval i na to, že majetkovej trestnej činnosti sa dopustil v stave zmenšenej príčetnosti spôsobenou návykom na omamných látkach. V danej súvislosti poukazoval i na nálezy ÚS Českej republiky (II. ÚS 1945/20, I. ÚS 2201/16 z 03.01.2017) z ktorých podrobne citoval podmienky, ktoré je nevyhnutné zvážiť pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení odsúdeného z výkonu trestu. Tiež konštatoval, že okresný súd v predmetnej veci porušil právo odsúdeného na spravodlivý proces zakotvený v čl. 36 ods.1 Listiny základných práv a slobôd a súčasne aj zákaz dvojitého potrestania v čl. 40 ods.5 Listiny základných práv a slobôd tým, že zamietol návrh na podmiennečné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody z dôvodu, že odsúdený má opakovane sklony k páchaniu trestnej činnosti a teda nenaplnenie podmienky vedenia riadneho života v budúcnosti zatienil iba a výlučne trestnou minulosťou odsúdeného a veľmi formalisticky, bez toho, aby riadne hodnotil a zohľadnil všetky skutočnosti v osobe odsúdeného.

Poukázal tiež na to, že odsúdený dôkazmi preukázal, že v prípade podmiennečného prepustenia na slobodu má zaručené rodinné zázemie a bývanie s blízkymi osobami (otec a matka), rovnako má zabezpečený legálny zdroj príjmu trvalým pracovným pomerom, rovnako má zabezpečené pokračovanie v liečbe drogovej závislosti ambulantnou formou sociálnych výcvikov, a súčasne preukázal, že má pozitívny a aktívny prístup k odstráneniu jeho závislosti, ktorá bola jediným a výlučným faktorom spáchania majetkovej trestnej činnosti. V konaní bolo preukázané, že odsúdený nebol nikdy predtým odsúdený na nepodmienečný trest odňatia slobody.

Na základe vyššie uvedeného navrhol, aby sťažnostný súd napadnuté uznesenie zrušil a odsúdeného podmiennečne prepustil s určením primeranej skúšobnej doby s probačným dohľadom za súčasného uloženia primeraných povinností a obmedzení a to najmä povinnosť mať trvalý zdroj legálneho príjmu zo zamestnania a podrobiť sa sociálnemu výcviku na úseku ochrany pred závislosťou od omamných a psychotropných látok.

Krajský súd ako nadriadený súd okresnému súdu podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého uznesenia, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a tak zistil, že sťažnosť odsúdeného nie je dôvodná.

Podľa § 66 ods. 1 Trestného zákona súd môže odsúdeného podmiennečne prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a

a) ak ide o osobu odsúdenú za prečin po výkone polovice uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody,

b) ak ide o osobu odsúdenú za zločin po výkone dvoch tretín uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody,

c) ak ide o osobu odsúdenú za zločin, ktorá nebola pred spáchaním trestného činu vo výkone trestu odňatia slobody po výkone polovice uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody; súd zároveň nariadi kontrolu technickými prostriedkami.

Podľa § 66 ods. 2 Trestného zákona Pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Podľa § 66 ods. 3 Trestného zákona ak odsúdený má vykonať viac trestov odňatia slobody, odsúdený môže byť podmiennečne prepustený najskôr po výkone súčtu pomerných častí uložených trestov podľa odseku 1 písm. a) až c), § 67 ods. 1 a 2 a celého zvyšku trestu podľa § 68 ods. 2.

Podľa § 66 ods. 4 Trestného zákona ak ide o podmiennečné prepustenie podľa odseku 1 písm. c), kontrolu technickými prostriedkami možno skončiť najskôr po uplynutí doby, ktorá zodpovedá dvom tretinám uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody.

Podľa § 67 ods. 1 Trestného zákona osoba odsúdená za obzvlášť závažný zločin alebo osoba odsúdená na trest odňatia slobody podľa § 47 ods. 2 okrem osoby odsúdenej na doživotie môže byť podmiennečne prepustená až po výkone troch štvrtín uloženého trestu odňatia slobody.

Z vyššie citovaných ustanovení § 66 a 67 Trestného zákona vyplýva, že súd môže odsúdeného podmiennečne prepustiť z výkonu trestu po splnení jednak formálnej podmienky a to zákonom stanovenej doby výkonu trestu a jednak po splnení dvoch materiálnych podmienok, ktorými sú plnenie povinností a správanie odsúdeného, ktorými preukázal polepšenie a skutočnosť, že sa od odsúdeného môže očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Na základe vykonaného dokazovania dospel okresný súd k správneému záveru, že u odsúdeného bola splnená formálna podmienka na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody - vykonal potrebnú časť z výmery uloženého trestu (trestov), ako i podmienka riadneho správania sa vo výkone trestu, o čom svedčí skôr pozitívne hodnotenie riaditeľa ÚVTOS, no nebola splnená jedna z materiálnych podmienok, a to predpoklad, že odsúdený bude viesť na slobode riadny život.

Materiálnu podmienku možnosti očakávať, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život v zmysle § 66 ods. 1 TZ je potrebné i v prípade uvedenom v bode I. skúmať aj pri zohľadnení okolností predchádzajúceho života odsúdeného vrátane jeho skorších odsúdení. (R 5/2017).

Túto podmienku súd objasňuje a skúma komplexnejšie. Posudzuje všetky okolnosti súvisiace s osobou odsúdeného, jeho osobné a charakterové vlastnosti, celkový postoj k spoločenským normám, prostredie, v ktorom žil, celý doterajší život, povahu a charakter trestnej činnosti, pre ktorú je vo výkone trestu s jediným cieľom, či všetky tieto skutočnosti umožňujú prijať prognózu, že v prípade prepustenia na slobodu povedie riadny život, t.j. život v súlade s právnymi, morálnymi a etickými normami spoločnosti.

Je dôležité poukázať na to, že odsúdený bol už v minulosti viackrát súdne trestaný a to opakovane na peňažné tresty a tiež na podmiennečný trest odňatia slobody, kedy mal možnosť preukázať, že i podmiennečné odsúdenie a peňažný trest (ako alternatívy pred represívnym opatrením) splnia u neho očakávaný účel, avšak toto sa nestalo, nakoľko sa dopustil opakovane spáchania skutkov kvalifikovaných ako trestné činy, za ktoré bol opakovane právoplatne odsúdený. Vzhľadom už aj na tieto skutočnosti, má aj sťažnostný súd za to, že náprava páchatel'a a celkové pozitívne pôsobenie na osobu odsúdeného je možné len počas jeho pobytu vo výkone trestu odňatia slobody, pričom podmiennečným prepustením odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody by nebol naplnený jeden zo základných účelov trestu, ktorým je ochrana spoločnosti pred páchatel'mi trestných činov.

V danom prípade bolo prihladené s poukazom na § 66 ods.2 Trestného zákona tiež na povahu spáchanej trestnej činnosti (opakovaná majetková trestná činnosť v rozsahu 10-tich skutkov) a v zmysle odpisu registra trestov aj na sklony odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti (odsúdený má doposiaľ vykázané 4 odsúdenia) kedy vo vzťahu k jeho osobe nemožno jednoznačne vyvodiť záver, že bude viesť na slobode riadny život, nakoľko sa jedná o osobu, ktorá opakovane pácha (doposiaľ páchala) trestnú činnosť. Podmienečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody má význam len vtedy, ak vzhľadom na účel trestu a ďalšie okolnosti, ktoré majú v danom smere význam je odôvodnený predpoklad, že odsúdený bude viesť na slobode riadny život a viac sa do rozporu so zákonom nedostane, čo však u menovaného odsúdeného, vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, nie je možné jednoznačne konštatovať.

Odsúdený I. A. dostal zo strany spoločnosti, resp. súdu opakovane možnosť preukázať (a to uloženými peňažnými trestami ako i podmienečným trestom), že „miernejší trest“ na jeho nápravu postačuje. Žiaľ, nestalo sa a k páchaniu trestnej činnosti sa odsúdený vrátil i po uložených peňažných trestoch a podmienečnom odsúdení.

K sťažnostným námietkam odsúdeného:

Pokiaľ odsúdený namietal, že súd prvého stupňa nedostatočne vyhodnotil jeho pozitívne správanie sa vo výkone trestu, sťažnostný súd v danom smere uvádza, že zmysel podmienečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie, prípadne za dobrú prácu vo výkone trestu, bol páchatel automaticky prepustený po odpykaní stanovenej doby na slobodu, bez zreteľa na to, aká je prognóza jeho ďalšieho správania. Podmienečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je totiž na mieste len v tom prípade, ak vzhľadom ku všetkým okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život a že tu nie je pre spoločnosť príliš veľké riziko recidívy, pričom takouto okolnosťou, ktorá má pri rozhodovaní o podmienečnom prepustení význam, je podľa odbornej literatúry, ako aj bohatej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (viď napr. uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Urtost 3/2015, sp. zn. 3 Urtost 1/2015, sp. zn. 6 Urtost 1/2015), aj predchádzajúci spôsob života odsúdeného, vrátane jeho trestnej činnosti.

Posúdenie otázky prípadnej recidívy je svojím spôsobom vždy len predpokladom vysloveným s väčšou či menšou mierou pravdepodobnosti, súd je vždy odkázaný na objektívne okolnosti, medzi ktoré je nutné považovať aj doterajšie sklony odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti ktorej zrkadlom sú jeho predchádzajúce právoplatné odsúdenia za trestnú činnosť (ktoré následne vyhodnocuje jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach s inými dôkazmi), čím potom nemôže prísť ani k porušeniu zásady „ne bis in idem“ tak, ako to namieta odsúdený. Na podmienečné prepustenie neexistuje právny nárok a preto súd pri jeho rozhodovaní je vždy odkázaný len na také okolnosti, ktoré sú zistiteľné z histórie jeho života, medzi ktoré nepochybne patria i jeho odsúdenia a charakter trestnej činnosti, za ktorú bol súdom doposiaľ sankcionovaný. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že v prejednávanom prípade bol menovaný odsúdený predovšetkým za takú trestnú činnosť, ktorej povaha a mnohosť naznačuje, akým spôsobom sa odsúdený doposiaľ živil a že páchanie majetkovej trestnej činnosti bolo v podstate jeho bežnou „rutinou“, v ktorej mu nebránili ani dôvody, na ktoré poukazuje v podanej sťažnosti. Predchádzajúce odsúdenia (za spáchanie trestnej činnosti v rokoch 2014 až 2020 v zmysle § 156, § 364, § 289 Tr. zák.) rovnako odzrkadľujú jeho vzťah k právnym normám ako i jeho osobnostné charakteristiky s ohľadom na dodržiavanie uzákonených pravidiel spoločnosti, čím aj podľa názoru sťažnostného súdu druhá materiálna podmienka spočívajúca v tom, že možno od odsúdeného očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život splnená nebola a to bez ohľadu na to, že odsúdený je prvý raz vo výkone trestu odňatia slobody.

Z týchto dôvodov potom aj krajský súd mal za to, že u odsúdeného nie sú splnené podmienky pre jeho podmienečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody v zmysle § 66 ods. 1 Trestného zákona, preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovvej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.